

Statenmededeling

Onderwerp

Plan van aanpak Invasieve exoten
Dierenwelzijn bij bestrijding wasberen

Datum

10 november 2020

Documentnummer

GS: 4765771

PS: 4871713

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

1. Het Plan van aanpak voor Invasieve exoten, dat voor de komende jaren de verantwoordelijkheden en acties van de provincie beschrijft voor de beheersing en/of bestrijding van invasieve exoten.
2. De rapportage van CenSAS met beantwoording van gestelde vragen over dierenwelzijn in relatie tot de bestrijding van wasberen als invasieve exoot.

Aanleiding

1. Per 1 januari 2015 is in EU-verband de verordening (EU 1143/2014)¹ (hierna 'de Unieverordening') in werking getreden om invasieve exoten aan te pakken vanuit het oogpunt van behoud van biodiversiteit. De provincies zijn per 1 januari 2018 verantwoordelijk voor de aanpak van het merendeel van de invasieve exoten die benoemd zijn in de Unieverordening. Vanuit deze 'aanwijzing' wordt van GS verwacht dat zij maatregelen nemen en deze ook concretiseren. Dit wordt voor Noord-Brabant gedaan middels bijgevoegd Plan van Aanpak.
2. De wasbeer staat op de Unielijst als invasieve exoot waarvoor per 1 januari 2018 een wettelijke uitroeiingsverplichting geldt. De soort dient permanent en volledig uit de natuur te worden verwijderd. Het gaat om een soort die nog nauwelijks in Brabant aanwezig is en waarbij vestiging voorkomen dient te worden. Op 11 juni 2019 hebben GS hiervoor een zogenoemde '[opdracht](#)' vastgesteld die jachtakehouders toestemming geeft voor het onder meer vangen en doden van de wasbeer. Over het

¹ Verordening (EU) Nr.1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten (Pb 317/35, d.d. 04-11-2014).

toestaan van afschieten van de wasbeer zijn schriftelijke vragen gesteld. In de [beantwoording van deze vragen](#) is toegezegd een deskundige te vragen welke methodiek voor het uit de natuur verwijderen het minst dierenvriendelijk is. CenSAS is hiervoor benaderd, een onafhankelijke en wetenschappelijke organisatie, actief op gebied van onder meer dierenwelzijn en dierethiek. Er zijn drie opties voorgelegd: 1) afschot, 2) vangen, onvruchtbaar maken en terugplaatsen (verder: TNR) of 3) vangen, onvruchtbaar maken en permanente opvang van wasberen. In deze Statenmededeling informeren wij u over deze rapportage. Er is bewust gekozen om te wachten met de terugkoppeling van de rapportage, zodat dit samen met het plan van aanpak invasieve exoten gedaan kan worden als een samenhangend geheel.

Datum

10 november 2020

Documentnummer

GS: 4765771

PS: 4871713

Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd het faunabeleid (waaronder invasieve exoten) vast te stellen, opdrachten en ontheffingen in het kader van de Wet natuurbescherming te verlenen en subsidies te verstrekken.

Kernboodschap

1. Het Plan van aanpak Invasieve exoten geeft invulling aan de provinciale taakstelling op dit onderwerp

Het beschrijft de verantwoordelijkheden en acties van de provincie ten aanzien van invasieve exoten, waarbij naast de soorten waarvoor een wettelijke verplichting geldt er ook een aantal specifiek voor Brabant relevante soorten wordt meegenomen. Via subsidies wordt de komende jaren uitvoering gegeven aan projecten voor beheersing en/of bestrijding.

2.1 Vanuit het gevraagde dierenwelzijn is de optie 'afschot wasbeer' het minst dierenvriendelijk

Er is aan CenSAS gevraagd om voor drie opties aan te geven wat het meest acceptabel is vanuit het oogpunt van dierenwelzijn. Daarbij heeft CenSAS ook een eindadvies aan de provincie gegeven met een bredere afweging dan alleen dierenwelzijn (zie punt 2). Vanuit alleen de 'impact op dierenwelzijn' (rapport, tabel pg 11) scoort de optie afschot (het doden) het minst negatief.

2.2 Te maken kanttekeningen bij het eindadvies van het rapport wasbeer

Het eindadvies van het rapport is de optie TNR. Daarbij zijn diverse kanttekeningen te maken.

- Het argument dat er al een populatie wasberen aanwezig zou zijn, wordt ten onrechte meegewogen, dat dient in deze fase juist voorkomen te worden.²
- De weging van effectiviteit van maatregelen is doorslaggevend in het eindadvies. Puur vanuit dierenwelzijn scoort de optie 'afschot' het minst negatief. De afweging in het eindadvies is dus breder dan het gevraagde dierenwelzijn.
- Voor de wasbeer geldt een wettelijke uitroeiingsverplichting. De optie TNR verhoudt zich hier niet mee. Deze optie is dan ook niet direct uitvoerbaar omdat, zoals uit het rapport blijkt³, hierover eerst overleg met Rijk (en mogelijk EU) nodig is. Daarbij is een ontheffing van het Rijk nodig, wat haaks staat op de wettelijke uitroeiingsplicht. In een toekomstige situatie, als de wasbeer algemener aanwezig zou zijn, kan TNR wel een optie zijn. Dit zou dan namelijk kunnen helpen bij het voorkomen van nieuwvestiging van wasberen in een territorium uit naburige populaties. In Brabant is hier nog geen sprake van, maar mocht dit in de toekomst zo zijn, dan wordt dit onder de aandacht van het Rijk gebracht.

Datum

10 november 2020

Documentnummer

GS: 4765771

PS: 4871713

2.3 Vasthouden aan eerdere besluit tot het toestaan van afschot wasbeer
Omdat de vragen gesteld zijn vanuit dierenwelzijn en omdat vanuit dat aspect de optie afschot het minst negatief scoort⁴, wordt geen aanleiding gezien tot heroverweging van het eerdere GS besluit om afschot van de wasbeer toe te staan. Als er in Brabant sprake zou zijn geweest van gevestigde populaties wasberen, zou in principe ook voor de TNR methode gekozen kunnen worden, maar dit is nu nog niet het geval. Naast de eerder genoemde juridische belemmeringen (staat haaks op uitroeiingsplicht) zorgt de TNR methode ook nog voor andere ongewenste effecten, met name mogelijke verspreiding van ziekteverwekkers en schade aan overige flora en fauna.

Consequenties

Invulling van provinciale opgave voor invasieve exoten

Het Plan van aanpak geeft richting en uitvoering aan de provinciale taakstelling voor de beheersing en bestrijding van invasieve exoten.

Invulling aan wettelijke verplichting bestrijding wasbeer

Met het vasthouden aan het eerdere besluit tot het toestaan van afschot wordt invulling gegeven aan de wettelijke verplichting voor het 'volledig en permanent verwijderen' van de wasbeer als invasieve exoot én wordt rekening gehouden met dierenwelzijn.

² Zie eindtabel pagina 11 waarbij voor TNR wordt aangegeven dat dit pas effectief is in geval van een stabiele populatie.

³ Paragraaf 2.2.3 'Vangen en neutraliseren', onder kopje 'mag het wettelijk?' (pg 9)

⁴ Vanuit impact op dierenwelzijn scoort de optie 'afschot' het minst negatief. De opties 'TNR' en 'levenslang opsluiten' geven grotere risico's en daarmee een meer negatieve score in relatie tot dierenwelzijn (zie tabel pagina 11).

Europese en internationale zaken

Zoals in het derde punt van de kernboodschap genoemd, verhoudt het eindadvies voor TNR zich niet met de wettelijke verplichtingen vanuit de Europese regelgeving (EU-exotenverordening 1143/2014). Dit is één van de argumenten om het eindadvies van het rapport niet te volgen en te blijven bij het eerdere besluit van GS tot het toestaan van afschot van de wasbeer.

Communicatie

Het plan van aanpak is in samenwerking met een klankbordgroep Invasieve exoten tot stand gekomen. Belanghebbende instanties en terreinbeherende organisaties hebben hieraan deelgenomen. Over het rapport van CenSAS vindt geen actieve communicatie plaats.

Vervolg

Na vaststelling van het Plan van Aanpak wordt met de uitvoering ervan begonnen.

Bijlagen

1. Plan van aanpak Invasieve exoten Noord-Brabant
2. Rapport CenSAS, 'Omgang met wasberen in Noord-Brabant', d.d. 08-01-2020.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer H.J. van Herk, (06) 52 79 43 01, hvherk@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer S. Lavrijssen, (06) 55 68 69 62, slavrijssen@brabant.nl.

Datum

10 november 2020

Documentnummer

GS: 4765771

PS: 4871713